

เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานในกะเพรา/โหระพา

สัญญาณี ศรีศุข^{1/} กรกต ดำรักษ์^{1/} อมฤต ศิริอุดม^{1/} นพดล สัทยาสัย^{1/}

สุนัดดา เขาวลิต^{2/} เพทาย กาญจนเกสร^{3/}

^{1/} กลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

^{2/} กลุ่มกีฏและสัตววิทยา สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

^{3/} ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรจังหวัดนครปฐม สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5

รายงานความก้าวหน้า

เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานในกะเพรา/โหระพา ดำเนินการในแปลงเกษตรกร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี และแปลงเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้ข้อมูลการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบต่างๆ ในโหระพาจากการสืบค้นข้อมูล ได้ตารางบันทึกที่เกษตรกรยอมรับ และอยู่ระหว่างการดำเนินการทดลอง 2 แปลง

คำหลัก: เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน กะเพรา/โหระพา

คำนำ

กะเพราและโหระพาเป็นพืชผักสวนครัวที่ในอดีตปลูกเพื่อการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น แต่ปัจจุบันมีการส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ เช่น ในประเทศญี่ปุ่นมีการนำเข้าพืชผักสวนครัวจากประเทศไทยมากกว่า 200 ตันต่อปี นอกจากนี้ยังส่งไปจำหน่ายยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปหรือ E.U. อีกด้วย โดยตลาด E.U. เป็นตลาดส่งออกของสินค้าผักและผลไม้ที่สำคัญของไทย ในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าการส่งออกผักผลไม้ประมาณ 1,023 ล้านบาท ปีพ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นเป็น 2,285 ล้านบาท แต่จากการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้การค้าโลก ได้มีการยกเลิกมาตรการกีดกันทางภาษี และหันมาใช้มาตรการทางสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS Agreement) ทดแทน เพื่อให้ประเทศสมาชิกปกป้องตนเองมิให้ศัตรูพืชที่อาจจะติดไปกับสินค้าพืชจากประเทศหนึ่งไปสู่อีกประเทศหนึ่งได้ เพลี้ยไฟ หนอนชอนใบ แมลงหวี่ขาว และแมลงวันผลไม้ เป็นแมลงที่มีขนาดเล็กและมักติดไปกับสินค้าประเภทพืชผักที่ส่งออก เช่น กะเพราโหระพา แมงลัก ผักชีฝรั่ง พริก โดยสินค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในกิจการร้านอาหารไทยในต่างประเทศ ซึ่งก็เป็นการสนับสนุนนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” แต่จากการที่ E.U. มีกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมสุขอนามัยพืช (Plant Health) คือ Directive 2009/29/EC

รหัสการทดลอง 03-34-60-01-02-00-01-60

ซึ่งกำหนดชนิดศัตรูพืชกักกัน (Quarantine pests) ที่ห้ามนำเข้า ซึ่งหมายถึงศัตรูพืชที่ไม่มีในประเทศผู้นำเข้า นอกจากนี้ยังมีชนิดพืชที่ห้ามนำเข้า ชนิดพืชควบคุม และเงื่อนไขในการนำเข้าสินค้าพืชที่ใช้ควบคุมภายในกลุ่ม E.U. จากการออกระเบียบดังกล่าว และการตรวจสินค้าอาหารคนและสัตว์ผ่านทางระบบเตือนภัย EU- 27 ที่เรียกว่า Rapid Alert System for Food and Feed หรือ RAFF พบศัตรูพืชกักกันติดไปกับสินค้าผักและผลไม้ของไทยอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เพลี้ยไฟ หนอนซอนใบ แมลงหวี่ขาว และแมลงวันผลไม้ โดยพืชผักที่ถูกตรวจพบศัตรูพืชกักกันและถูกแจ้งเตือนมากที่สุดถึง 70% และจัดเป็นพืชควบคุม (Regulated plants) ของ E.U. ได้แก่ พืชสกุล *Ocimum* spp. ประกอบด้วย กะเพรา โหระพา แมงลัก ยี่ห่วย พืชสกุล *Capsicum* spp. ประกอบด้วย พริกหยวก พริกชี้ฟ้า พริกชี้หนู พืชสกุล *Solanum melongena* ประกอบด้วย มะเขือเปราะ มะเขือยาว มะเขือม่วง มะเขือขาว มะเขือขึ้น พืชสกุล *Momordica charantia* ได้แก่ มะระจีน มะระขี้เหล็ก และพืชสกุล *Eryngium foetidum* ได้แก่ ผักชีฝรั่ง ทำให้ประเทศไทยต้องตัดสินใจขอหยุดการส่งออกพืช 5 กลุ่ม 16 ชนิด เป็นการชั่วคราว โดยกรมวิชาการเกษตรได้ออกประกาศเรื่อง ชะลอการออกไปรับรองสุขอนามัยพืช และใบรับรองสุขอนามัยสำหรับสินค้าพืชผักสดไปสหภาพยุโรป โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 จนกว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนาปรับปรุงระบบการผลิต และระบบการส่งออกพืชผัก 16 ชนิดดังกล่าว ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ E.U. ยอมรับ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กรมวิชาการเกษตรจึงออกประกาศเรื่องมาตรการควบคุมพิเศษการส่งออกผักและผลไม้ไปสหภาพยุโรป นอร์เวย์และสมาพันธรัฐสวิส (Establishment list) โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2554 ซึ่งมาตรการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของสหภาพยุโรป แต่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ในพืชทั้ง 5 กลุ่ม 16 ชนิด จะพบศัตรูพืชกักกันติดไปได้ไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี ซึ่งจากการแจ้งเตือนของ E.U. พบว่าในปี 2555 มีการแจ้งเตือนในโหระพา 3 ครั้ง พบหนอนแมลงวันซอนใบติดไป 2 ครั้ง และตัวอ่อนแมลงหวี่ขาวยาสูบติดไป 1 ครั้ง ส่วนในปี 2556 มีการแจ้งเตือนในโหระพา 3 ครั้ง โดยมีหนอนแมลงวันซอนใบติดไป 2 ครั้ง และตัวอ่อนแมลงหวี่ขาวยาสูบติดไป 1 ครั้ง และในปี 2557 (มกราคม-พฤษภาคม) ยังไม่มีการแจ้งเตือนในพืชนี้ เนื่องจากยังไม่ถึงช่วงฤดูกาลระบาดของแมลงทั้งสองชนิด (ข้อมูลจากกลุ่มบริการการส่งออก สำนักควบคุมพืชและวัสดุทางการเกษตร, 2557) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการติดไปของแมลงศัตรูกักกันในกะเพรา โหระพา เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการส่งออก เพื่อพัฒนาระบบการผลิตกะเพราและโหระพาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ E.U. ยอมรับ และลดปริมาณเพลี้ยไฟ หนอนซอนใบ และแมลงหวี่ขาว ให้มีปริมาณน้อยที่สุด ไม่มีปัญหาสารพิษตกค้าง และปลอดภัย ก่อนนำผลผลิตเข้าไปในโรงคัดบรรจุ จึงได้นำเอาวิธีการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบต่างๆ มารวมกัน เพื่อหาเทคโนโลยีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานในกะเพราและโหระพา ให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย

Polboon (1965) รายงานว่าในประเทศไทยพบแมลงศัตรูกักกันในกะเพราคือ *Borbo beyani* Moor (Lepidoptera : Hesperiiidae) เพียงชนิดเดียวเท่านั้น ส่วนเดือนจัตตและคณ (2548) รายงานการสำรวจชนิดแมลงศัตรูและความเสียหายของกะเพรา โหระพา และผักชีฝรั่ง ในแหล่งปลูกจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และนครปฐม ในปี 2547 พบแมลงศัตรูหลายชนิด คือ หนอนม้วนใบ (*Ophanostigma abruptalis* (Walker)) หนอนซอนใบ (*Liriomyza* sp.) หนอนกระทุ้งผัก (*Spodoptera litura* (Fabricius)) หนอนกระทุ้งหอม

(*Spodoptera exigua* Hubner) หนอนเจาะสมอฝ้าย (*Helicoverpa armigera* (Hubner)) เพลี้ยไฟ (*Dorcadotrips* sp.) มวนปีกแก้ว (*Monanthia globulifera* Walk.) ไรแดง (*Tetranychus tumidus* Banks) เพลี้ยอ่อน และเพลี้ยแป้ง และสัณฐานและคณะ (2552) รายงานว่าจากการสำรวจแมลงในแปลงกะเพรา-โหระพาของเกษตรกร ที่อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี พบแมลงศัตรูของกะเพราโหระพา 11 ชนิด ได้แก่ เพลี้ยไฟ 4 ชนิด คือ เพลี้ยไฟ (*Bathrips melanicomis* (Shumsher)) เพลี้ยไฟดอกไม้ (*Frankliniella schultzei* (Trybom)) เพลี้ยไฟพริก (*Scirtothrips dorsalis* Hood) และเพลี้ยไฟฝ้าย (*Thrips palmi* Karny) แมลงหริ้วขาวยาสูบ (*Bemisia tabaci* (Gennadius)) หนอนแมลงวันชอนใบ (*Liriomyza brassicae* (Riley)) หนอนเจาะสมอฝ้าย (*Helicoverpa armigera* (Hubner)) หนอนกระทู้ผัก (*Spodoptera litura* Fabricius) หนอนกระทู้หอม (*Spodoptera exigua* Hubner) หนอนม้วนใบ (*Ophanostigma abruptalis* (Walker)) หนอนคืบกะหล่ำ (*Trichoplusia ni* (Hubner)) และเพลี้ยแป้ง (*Phenacoccus solani* Ferris)

ระดับเศรษฐกิจ (Economic Threshold, ET) หมายถึง ระดับความหนาแน่นของแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรจำเป็นต้องทำการป้องกันกำจัด เพื่อไม่ให้ปริมาณประชากรของแมลงศัตรูพืชเพิ่มขึ้น ถึงขั้นทำความเสียหายแก่พืชในทางเศรษฐกิจ ในการจัดการแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management, IPM) ระดับเศรษฐกิจของแมลงศัตรูพืชถือเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาในการดำเนินการตัดสินใจในการจัดการปัญหาแมลงศัตรูพืช (Pedigo, 1989)

เพลี้ยไฟ (cotton thrips, *Thrips palmi* Karny) เป็นศัตรูที่สำคัญมากที่สุดอีกชนิดหนึ่งของพืชผักพืชไร่ และไม้ดอกหลายชนิด ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใต้ใบ ทำให้เกิดรอยดำนหรือรอยแผลสีน้ำตาล ทำให้ใบแห้ง ยอด ดอก และตาอ่อนไม่เจริญ ในระยะที่พืชขาดน้ำอาจทำให้ต้นตายได้ สำหรับการทำลายของเพลี้ยไฟในกะเพรา/โหระพา มักพบที่บริเวณยอด ดูดกินน้ำเลี้ยง ทำให้เกิดอาการยอดเหลือง การป้องกันกำจัดถ้าพบเพลี้ยไฟที่ยอดมากกว่า 5 ตัว/ยอด (นับทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัย) ใช้อิมิดาโคลพริด (โพรวาโด 70% WG) อัตรา 5 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรืออิมามิแคตินเบนโซเอต (โพรเคม 1.92% EC) อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือสปีโนแซต (ซัคเซส 120 เอสซี) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือสไปโรมีซีเฟน (โอเบรอน 24% SC) อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง ควรพ่นสารเคมีติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน (กองกัญและสัตววิทยา, 2542; กลุ่มกัญและสัตววิทยา, 2551; สัณฐาน และคณะ, 2555)

แมลงหริ้วขาว (tobacco whitefly, *Bemisia tabaci* (Gennadius)) พบระบาดมากในฤดูแล้ง ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ ทำให้ใบหงิกงอและเหี่ยวแห้ง ต้นแคระแกรน นอกจากนี้ยังเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสของพืชหลายชนิด ในกะเพรา/โหระพา มักพบบริเวณหลังใบ ส่วนกลางของลำต้น ค่อยดูดกินน้ำเลี้ยง ถ้าการทำลายรุนแรงจะทำให้เกิดโรคต่างเหลืองในกะเพรา/โหระพาได้ การป้องกันกำจัดถ้าพบตัวอ่อนมากกว่า 2 ตัว/ต้น ให้ใช้บูโปรเฟนซิน (นาปาม 40% SC) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือ อิมิดาโคลพริด (โพรวาโด 70% WG) อัตรา 12 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือไทอะมีโทแซม (แอคทารา 25% WP) อัตรา 12 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือไดโนเทฟูแรน (สตาร์เกิล 10% SL) อัตรา 20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือปีโตเลียม

ออยล์ (ไวต์ออยล์ 67%) อัตรา 150 มล./น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง ควรพ่นสารติดต่อกัน 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน (กองกึ่งและสัตววิทยา, 2542; กลุ่มกึ่งและสัตววิทยา, 2551; สัญญาณี และคณะ, 2555)

หนอนชอนใบ (leafminer, *Liriomyza brassicae* (Riley)) เป็นศัตรูที่สำคัญมากที่สุดอีกชนิดหนึ่งของพืชผัก พืชไร่ และไม้ดอกหลายชนิด ตัวเต็มวัยวางไข่ใต้ผิวใบ ตัวหนอนมีลักษณะหัวแหลมท้ายป้านไม่มีขา หนอนชอนไชภายในใบทำให้เกิดรอยเส้นสีขาวคดเคี้ยวไปมา หากระบาดรุนแรงจะทำให้ใบเสียหายร่วงหล่นและพืชตายได้ สำหรับการทำลายของหนอนชอนใบในกะเพรา/โหระพา มักพบระบาดมากในช่วงย้ายกล้าปลูกจนถึง 2 เดือน พบที่บริเวณใบแก่ด้านล่างของทรงพุ่ม การป้องกันกำจัดถ้าพบรอยทำลายของหนอนชอนใบมากกว่า 10% ให้ใช้อิมิดาโคลพริด (คอนฟิเตอร์ 10% SL) อัตรา 20-30 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือไซเพอร์เมทริน (ไซนอพพ์ 40% WP) อัตรา 15-20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง ควรพ่นสารเคมีติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน (สัจญาณี และคณะ, 2555)

โรคที่สำคัญในโหระพา คือโรคราน้ำค้าง ซึ่งเกิดจากเชื้อรา *Peronospora* sp. โดยพืชจะแสดงอาการ ด้านหน้าใบเป็นสีเหลือง เกิดเป็นหย่อมๆ ส่วนด้านหลังใบพบเส้นใยก้านชูสปอร์ ถ้ามีอาการรุนแรงส่วนสีเหลืองด้านหน้าใบจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม ใบหงิก และร่วง ทำให้ต้นตายได้ การแพร่กระจายสามารถไปตามลม น้ำ แมลง สัตว์ คน และติดไปกับเครื่องมือได้ โรคนี้จะระบาดมากช่วงฤดูฝน ราษฎรสามารถติดไปกับเมล็ดพันธุ์ได้ด้วย การป้องกันกำจัด ควรใช้เมล็ดพันธุ์ที่ปลอดโรค หรือมีการฆ่าเชื้อโดยแช่น้ำ 50 องศาเซลเซียส นาน 20-25 นาที ก่อนปลูก หรือคลุกเมล็ดด้วยสารเมทาแลกซิล ถ้าพบอาการโรคในแปลง ควรพ่นสารเมทาแลกซิล หรือแมนโคเซบ และเมทาแลกซิล+แมนโคเซบ (กลุ่มวิจัยโรคพืช, 2554)

เพื่อสร้างรูปแบบการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ระบบการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน โดยคำนึงถึงการปนเปื้อน/การติดไปของศัตรูพืชส่งออกให้มีปริมาณน้อยที่สุดตั้งแต่ในแปลงปลูก ควบคู่กับความปลอดภัยของผลผลิต ซึ่งคำนึงถึงปัญหาสารพิษตกค้างเกินมาตรฐานที่กลุ่มสหภาพยุโรปกำหนด และการเกิดการต้านทานต่อสารเคมีฆ่าแมลงที่ใช้ในการป้องกันกำจัด สำหรับการผลิตกะเพรา/โหระพาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กลุ่มสหภาพยุโรปกำหนด

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

1. กาบดักกาวเหนียวสีเหลือง
2. สารป้องกันกำจัดแมลง เช่น โพรวาโด 70% WG, โพรเคม 1.92% EC, ซัคเซส 120 เอสซี, นาปาม 40% SC, แอคทารา 25% WP, สตาร์เกิล 10% SL เป็นต้น
3. สารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น สาร metalaxyl+mancozeb
4. เครื่องพ่นสารแบบควบคุมแรงดันได้
5. กระจอกตวง ตาชั่ง ถังน้ำ
6. ไม้ไผ่ ลวด คีมตัดลวด

วิธีการ

1. ออกแบบตารางบันทึกศัตรูพืชสำหรับการปลูกโหระพาที่ใช้ง่ายและสะดวกสำหรับเกษตรกร

2. แปลง IPM 2 แปลง

2.1 ทำการสำรวจประชากรของศัตรูพืชในแปลงปลูกโหระพา โดยมีขนาดการสุ่ม 100 ต้น/พื้นที่ 400 ตารางเมตร ทุก 2 สัปดาห์ โดยใช้ตารางบันทึกข้อมูล

2.2 ถ้าพบศัตรูพืชเกินระดับเศรษฐกิจ (ET) ที่กำหนด ให้ดำเนินการป้องกันกำจัด โดยมีระดับเศรษฐกิจ (ET) ดังนี้

เพลี้ยไฟ ถ้าพบเพลี้ยไฟ 50 ต้นจาก 100 ต้น ให้ดำเนินการพ่นสารฆ่าแมลงสารอิมิดาโคลพริด (โพรวาโต 70% WG) อัตรา 5 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรืออิมามิกตินเบนโซเอต (โพรเคม 1.92% EC) อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือสปิโนแซด (ซัคเซส 120 เอสซี) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง ควรพ่นสารเคมีติดต่อกัน 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน

แมลงหวี่ขาว ถ้าพบแมลงหวี่ขาว 10 ต้นจาก 100 ต้น ให้ดำเนินการพ่นสารฆ่าแมลงสารบูโปรเฟนซิน (นาปาม 40% SC) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร หรืออิมิดาโคลพริด (โพรวาโต 70% WG) อัตรา 12 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือโทอะมีโทแซม (แอคทารา 25% WP) อัตรา 12 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือไดโนเทฟูแรน (สตาร์เกิล 10% SL) อัตรา 20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรืออีโตเลียมอยล์ (ไวต์ออยล์ 67%) อัตรา 150 มล./น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง

หนอนแมลงวันชอนใบ ถ้าพบรอยหนอนแมลงวันชอนใบ 30 ต้นจาก 100 ต้น พ่นสารฆ่าแมลงสารอิมิดาโคลพริด (คอนฟิเตอร์ 10% SL) อัตรา 20-30 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือไซเพอร์เมทริน (ไซนอพพ์ 40% WP) อัตรา 15-20 กรัม/น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง

กลุ่มหนอนผีเสื้อ ถ้าพบหนอนม้วนใบ 20 ต้นจาก 100 ต้น หรือหนอนกระทู้ผัก 10 ต้นจาก 100 ต้น หรือหนอนกระทู้หอม 10 ต้นจาก 100 ต้น หรือหนอนเจาะสมอฝ้าย 10 ต้นจาก 100 ต้น หรือหนอนคืบกะหล่ำ 15 ต้นจาก 100 ต้น ให้ดำเนินการพ่นสารฆ่าแมลงสารอิมามิกตินเบนโซเอต (โพรเคม 1.92% EC) อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือลูเฟนบูรอน (แม็ท 5% EC) อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือคลอร์ฟลูอาซุรอน (อาทาบรอน 5% EC) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือเมทท็อกซีฟีโนไซด์ (โปรดัจ 24% SC) อัตรา 10 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือแกมมาไซฮาโลทริน (โปรแอ็กซิส 1.5% SC) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือแลมบ์ดาไซ-ฮาโลทริน (คาราเต้ซีออน 2.5% CS) อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร หรือบาซิลลัส ทูริง-เจนซีส (แบคโทสปิน เอฟซี 10600 IV/mg SC) อัตรา 100 มล./น้ำ 20 ลิตร เลือกใช้สารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง

โรคราน้ำค้าง ถ้าพบอาการโรคราน้ำค้าง 20 ต้นจาก 100 ต้น ให้ดำเนินการ พ่นสาร metalaxyl+mancozeb อัตรา 40 กรัม/น้ำ 20 ลิตร หรือสาร azoxystrobin อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 5-7 วัน สำหรับการพ่นเพื่อป้องกันโรคให้ใช้สาร azoxystrobin อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 14 วัน

2.3 บันทึกชนิด ปริมาณและจำนวนครั้งในการใช้สารเคมี ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด บันทึกค่าใช้จ่ายทุกชนิดระหว่างการเพาะปลูก บันทึกปริมาณผลผลิตที่ได้ สถานที่จำหน่าย รายได้จากการขายผลผลิต บันทึกข้อมูลศัตรูธรรมชาติ บันทึกการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

3. แปลงเกษตรกร 2 แปลง

3.1 การปฏิบัติดูแลตามวิธีเกษตรกร

3.2 บันทึกชนิด ปริมาณและจำนวนครั้งในการใช้สารเคมี ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด บันทึกค่าใช้จ่ายทุกชนิดระหว่างการเพาะปลูก บันทึกปริมาณผลผลิตที่ได้ สถานที่จำหน่าย รายได้จากการขายผลผลิต บันทึกข้อมูลศัตรูธรรมชาติ บันทึกการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและผลตอบแทนทาง

เวลาและสถานที่

ตุลาคม 2559 – กันยายน 2561

ห้องปฏิบัติการกลุ่มบริหารศัตรูพืช สำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช

แปลงเกษตรกร อำเภอนาทม จังหวัดกาญจนบุรี

แปลงเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

ได้ข้อมูลการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบต่างๆ ในโรหะพจากการสืบค้นข้อมูล ได้ตารางบันทึกที่เกษตรกรยอมรับ และอยู่ระหว่างการดำเนินการทดลอง 2 แปลง ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม และอำเภอนาทม จ.กาญจนบุรี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนต้นที่พบเพลี้ยไฟ แมลงหริ่ขาว หนอนแมลงวันชอนใบ และโรคราน้ำค้างในแปลง
IPM และแปลงเกษตรกร อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

วัน/เดือน/ปี	เพลี้ยไฟ (ต้น)		แมลงหริ่ขาว (ต้น)		หนอนแมลงวันชอนใบ (ต้น)		โรคราน้ำค้าง (ต้น)	
	IPM	เกษตรกร	IPM	เกษตรกร	IPM	เกษตรกร	IPM	เกษตรกร
20/3/60	100	100	9	10	15	20	97	100
3/4/60	75	80	3	5	0	3	66	96
18/4/60	82	85	2	4	3	5	17	85
1/5/60	90	50	0	0	1	8	37	75
22/5/60	53	52	6	9	9	15	30	62
5/6/60	98	65	0	0	7	14	100	100
19/6/60	84	90	1	5	4	5	21	50
3/7/60	64	75	3	2	0	2	86	84
17/7/60	30	45	5	10	0	0	90	100
31/7/60	20	26	5	15	0	0	56	87
14/8/60	16	22	6	10	0	0	14	69
28/8/60	15	29	2	3	0	0	15	51
11/9/60	12	15	0	7	0	0	18	48
25/9/60	10	12	0	10	0	1	20	50

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนต้นที่พบเพลี้ยไฟ แมลงหริ่ขาว หนอนแมลงวันชอนใบ และโรคราน้ำค้างในแปลง
IPM และแปลงเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

วัน/เดือน/ปี	เพลี้ยไฟ (ต้น)		แมลงหริ่ขาว (ต้น)		หนอนแมลงวันชอนใบ (ต้น)		โรคราน้ำค้าง (ต้น)	
	IPM	เกษตรกร	IPM	เกษตรกร	IPM	เกษตรกร	IPM	เกษตรกร
3/4/60	91	92	9	9	8	8	95	96
18/4/60	12	15	6	8	5	7	65	1
1/5/60	40	45	0	0	6	6	15	19
22/5/60	50	65	5	10	3	4	16	21
29/5/60	41	58	6	15	2	2	30	35
5/6/60	51	76	2	3	1	8	50	68
19/6/60	36	44	1	3	2	3	58	48
3/7/60	25	48	1	2	0	2	54	56
17/7/60	15	59	1	1	0	1	23	54
31/7/60	19	52	0	0	0	0	21	27
14/8/60	35	32	0	0	0	0	14	24
28/8/60	36	50	0	1	0	0	13	14
11/9/60	14	25	0	1	0	0	10	16
25/9/60	14	27	0	1	0	0	10	19

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

ได้ข้อมูลการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชแบบต่างๆ ในโหลระพจาก การสืบค้นข้อมูล ได้ตารางบันทึกที่เกษตรกรยอมรับ และอยู่ระหว่างการดำเนินการทดลอง 2 แปลง ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม และอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กองกีฏและสัตววิทยา. 2542. แมลงศัตรูผัก. เอกสารวิชาการกลุ่มงานวิจัยแมลงศัตรูผักไม้ดอกและไม้ประดับ กองกีฏและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ. 97 หน้า.
- กลุ่มกีฏและสัตววิทยา. 2551. คำแนะนำการป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูศัตรูพืช ปี 2551. เอกสารวิชาการกลุ่มกีฏและสัตววิทยา สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ. 295 หน้า.
- กลุ่มวิจัยโรคพืช. 2554. โรคผักและการป้องกันกำจัด. เอกสารวิชาการกลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ. 153 หน้า.
- เดือนจิตต์ สัตยาวิรุทธ์ ไพศาล รัตนเสถียร อัจฉรา หวังอาษา และวรจิต ภาภูมิ. 2548. แมลงศัตรูของพืชผักสวนครัวส่งออกบางชนิดและการป้องกันกำจัด. 175-189. ใน การประชุมวิชาการอารักขาพืชแห่งชาติ ครั้งที่ 7 2-4 พฤศจิกายน 2548, เชียงใหม่.
- สัญญาณี ศรีชา สุเทพ สหยา สมศักดิ์ ศิริพลตั้งมั่น และพวงผกา อ่างมณี. 2555. คู่มือการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชสำหรับการผลิตผักเพื่อการส่งออกกลุ่มสหภาพยุโรป.
- Pedigo, L.P. 1989. Economic decision levels for pest populations. Pp. 243-270. In Entomology and Pest management. Mac Millan Publ. Co. NY.
- Polboon, P. 1965. A Host List of the Insect of Thailand. Department of Agriculture, Royal Thai Government and the United States Operations Mission, Bangkok, Thailand. 149 p.